

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Să fim gata!

(+). Așezat de destin în calea răutăților, neamul nostru, dela urzirea sa și până astăzi, a trebuit să înfrunte mereu urgii destănuite de barbari în treacăt vijelios, ori de vecini haini cari i-au coborât pierirea. Și precum vedem, două milenii n'au fost deajuns să schimbe situația: suntem împrejmuți și acum, din toate părțile, de ni clocotinde și suntem pândiți de ochi ucigași. De curând ne-a fost dat să auzim până și din gură de frate întru lătinătate cerându-se „dreptate” pentru Unguri, cu sacrificarea noastră. Și asta pe temeuri de date cu totul false.

Constatarea aceasta o face d. Jacques Ancel, prof. de geografie politică dela Univ. din Paris, care, apropo de revizionismul maghiar și de vorbirea d. Mussolini, ține să precizeze în cotidianul Temps (5. 11. 36):

„Ungurii înșiși nu socotesc a fi mai mare de ceva este trei milioane numărul acelor dintre ai lor cari trăiesc înafară de hotarele Ungariei. Au făcut însă și altele precise, în 1928, marele nostru linguist Meillet și uxiliarul său, d. Tesnière. Dânsii reduc cifra ungarilor hexați în 1929 la două milioane și jumătate. Și anume: 45.000 în Cehoslovacia, 472.000 în Jugoslavia, 1.326.000 în România (dintre cari 538.000 Secui cari trăiesc în aghiul icuit în Carpați; prin urmare foarte departe de ăsta maghiară). Dar și aceasta cifră, mai apoi, prin migrare, a mai scăzut. De altă parte nu se poate uita ici aceea că, după mărturisirea autorilor germani, sub acest raport nu prea suspexți în Ungaria de dinaintea războiului, trăiau 5.380.000 Slavi; 2.949.000 Români; 1.037.000 Germani și numai 10.050.000 Maghiari. Adecă 8% din totalul populației.”

Gratiul cifrelor e limpede. Cum limpede arată nețemeinicia pretențiilor ungurești asupra Ardealului și stringentele concludențele observațiilor ale d. N. Iorga: leagănul Ungurilor e stepa eurasiatică, nu munții și văile pământului românesc; pătrunderea lor pe plaiurile noastre e datorită unei simple întreprinderi fericite a oștilor lor de odinioară, nu unei întinderi lente, și pe cât de firești, pe atât de cu neputință de oprit, cum a fost a noastră; de ceva civilizație a lor proprie, cu produse cari să i lege de nedespărțit de solul pe care-l revendică, în cazul de față nici vorbă nu poate fi. În tot Ardealul nefiind „afară de catedrala din Alba-Iulia, (opera unui măiestru apusean) nici un zid venerabil, la care să poată plânge aceia cari se socot cei mai nenorociți oameni din lume, pentru că un steag de cucerire, scotind o operă de apăsare, a căzut sub blăsteme, ca o meritată pedeapsă a istoriei”. Și nu există nici un temei ideologic pentru dominația maghiară în aceste părți ale lacrimilor și sângelui nostru.

Cu toate acestea Ungurii fac, cu persistență diabolică, și trebuie să recunoaștem: și cu neașteptat succes, o propagandă sălbatică pentru revenirea la o monstruoasă sfârșită în cataclismul războiului mondial. Într-aceea noi ce facem? Soluționăm probleme continentale (firește că pe cale de perorații înflorite); ne împărțim pe câprărit; ca să ne sfășiem imprumutat, după culoarea cămeșilor. În acest haos abia câțiva de flutură flamura cumințeniei și devotamentului creștin, iuptând și împotriva valului sub acea flamură.

Înarmare! Acesta-i imperativul zilei. Înarmare oștirea și înarmarea sufletelor. Așa-s vremile. Trebuie să-ți aperi dreptatea. Și aceasta nu se face cu fraze sonore. Nici cu ifoase de salo-nari solivisiți. Ci cu forța caracterului călit în focul credinței integral creștine, susținut și de brațul înarmat amăsurat nevoilor clipei prin care trecem. Vremile sunt grele. Să fim la înălțimea lor!

Abuzuri dureroase

Pentru frații pierduți din Secuime — Principii călăuzitoare și abuzuri revoltătoare — Samavolnicia dela Baraolt

(—) „Massa de Secul” din Carpați este un argument predilect al agitatorilor revizionisti. Se știe însă, că ea a crescut în mare măsură din sânge românesc. Iușiși frații noștri, măcinați de răutatea vremilor, ajung astfel armă în mâna dușmanilor. — Trebuie, deci, să-i recucerim. Cu orice preț.

Din nenorocire, nici după discuții de aproape două decenii n'am ajuns să avem o politică sistematică pentru această problemă națională. Un plan vast, de perspective largi și aplicat metodic ne lipsește încă. — Oarecari realizări există. Se datoresc, în bună parte, unor laudabile eforturi particulare. Și sporadice. Cu o acțiune viguroasă și deosebit de promițătoare se poate lăuda doar Biserica noastră. — În colo, n'am prea ieșit din faza discuțiilor. Căci încă, nici ele, n'au ajuns la concluzii definitive.

Câteva lucruri s'au stabilit însă limpede. Așa de ex. se recunoaște de toată lumea, că e nevoie de o acțiune concentrată, armonică, a tuturor factorilor culturali, politici și economici, rolul principal revenind bisericii. În special acelei biserici căreia aparținut majoritatea celor pierduți și la care revin mai ușor. Cel trecuți la romano-catolici, de ex. nu vor putea fi câștigați nici într'un chip prin ortodoxie, ci numai prin o altă formă a catolicismului, reprezentată de Biserica unită. — Oricum, dihonla confesională mai ales acolo nu are ce căuta. Compromite dela început toate șansele de izbândă.

Tot așa de bine stabilit rămâne nu alt adevăr: trebuie să avem acolo administrație model. Care să stoarcă respect. Abuzurile săvârșite de reprezentanții puterii de stat discreditază neamul în fața aceloră, cărora ar trebui să le impună respect și admirație.

În realitate însă nu se prea ține seamă nici de aceste directive fundamentale. Se fac destule abateri dureroase. Cunoaștem și noi multe. Nu le-am dat în vileag însă. Le creдем trecătoare și izolate. Constatăm însă că sporesc. Unele din ele sunt deadreptul de neiertat. Și parcă nu sunt întâmplătoare numai. Ci cu plan. — Vom semnala deocamdată un caz deosebit de grăitor și de gravitate excepțională. Un abuz administrativ conjugat cu dihonla confesională. O samavolnicie prefectorală în scop ortodox.

S'a petrecut în județul Trei-Scaune, satrapia răbdătoare a dlui prefect Dr. Bidu, în comuna Baraolt. — Un mic centru industrial și comercial, cu 3000 suflete. Pe vremuri 75% Români. Din cari însă abia a mai rămas un mânăncăbă nelăsmădat, în jurul bisericii noastre de lemn, de pe marginea dului părați

Biserica ortodoxă nici nu s'a pomenit. — Abia numit preot acolo, tânărul pâr. Tănariu a început o acțiune stăruitoare pentru clădirea unei noi biserici, care să fie centrul de atracție pentru cei pierduți. Prefectul s'a arătat la început binevoitor. În curând însă și-a dat arama pe față. Fără pic de rușine, a început a face presiuni asupra preotului nostru să se facă ortodox. Dacă nu: nici un ajutor. Dimpotrivă, va face el, D-lui, biserică ortodoxă.

Firește, preotul nostru nici gând n'avea de apostasie. Dar nici dom' Prefect nu s'a lăsat: și-a ținut cuvântul. A influențat, pentru cei câțiva funcționari flotanți, parohie ortodoxă. Au luat apoi, cu forța, o preafrumoasă grădină a școlii de stat și a început pe ea ridicarea bisericii dominante.

Al noștri, în schimb, au început a se isbi de tot felul de pledeci. Întât cu terenul. Numai după multă alergătură și nenumărate intervenții au putut avea avizul favorabil al Prefecturii pentru obținerea unui loc de biserică. Dar, în sfârșit, l-au avut, totuși. Jurnalul consiliului de miniștri (Nr. 1753—1936), avizul serviciului tehnic județean (Nr. 2214—1936), autorizația de edificare dela comună (Nr. 1233—1936) au completat toate formele legale pentru a putea începe clădirea. — A început îndată adunarea materialului. A sosit planul și devizul aprobat de superioritatea bisericească competentă. Au început lucrările.

Deodată, așa din senin, Prefectul dă ordinul No. 1072—1936: oprește lucrările la noua biserică, până nu va aproba Măria Sa în persoană planul, devizul și contractul. (De văzut, le văzuse D-lui mai înainte, căci Preotul nostru, din deferență, i-le arătase. Și a fost f. mulțumit de ele!). Nu avea, firește, nici o îndreptățire legală această poruncă năroadă. Lucrările, prin urmare, au continuat. Atunci dom' Prefect, nici una nici două, a trimis jandarmii. În 28 Sept. șeful postului de jandarmi din loc, cu ordinul Prefecturii și cu al Legiunii din Sf. Gheorghe (No. 75—1936) a oprit cu forța lucrările, anunțând că în caz de nesupunere are instrucțiunile să ceară ajutor dela Legiune. — Nu era nevoie de această amenințare. Pentru că să ne facem de râsul și ocara Secuilor, era chiar de ajuns! Oamenii noștri, cu dreptatea în mână, și-au înecat durerea în suflet, și-au lăsat zidurile roșii în paza jandarmilor țării românești! Glorioasă strajă! Românii oprți cu pușca să-și dureze biserică, pentru înălțarea căreia au toate formele legale împlinite, în vreme ce peste drum se ridică mândră, sfidătoare, casa culturală ungurească! La colțuri de drum, Secuții se cotesc, răd pe în-

fundate și arată disprețului spre zidurile neisprăvite!

Iată minunata faptă românească a dlui prefect Dr. Bidul Nu-i întâia lui bravură dominantă. Are multe la răboj. Asta însă le pune coarne la toate. Este un abuz de putere din cele mai grave și mai revoltătoare. Firește, cazul a fost deferit justiției. Nu ne îndoiim că ea va face dreptate dreaptă și necruțătoare. Pilduitoare. Așa cum cere gravitatea abuzului și prestigiul statului românesc batjocorit în fața minoritarilor.

Până atunci, jandarmii vor păzi cu strânicie zidurile Stonului nostru. Ca nu cumva să se ridice prin ceva farmece, într'un miez de noapte! — Iar noi am adus cazul la cunoștința opiniei publice. Pe lângă justiție, trebuie să albă și ea un cuvânt de spus. Să osândească samavolnicia. Și să impună respectarea principiilor fundamentale care trebuie să călăuzească acțiunea de recăștigare a românilor secularizați. În interesul neamului!

Reevaluare și nu devalorizare. După devalorizarea marilor valute apusene, lumea noastră este agitată. Nuștie, ce-i cu banul nostru. — Guvernul, ce-i drept, a dat asigurări că „leul” rămâne leu. Totuși l-a făcut o mică operație de „reevaluare”, pe care lumea e aplicată s'o confunde cu o adevărată devalorizare. — Care-i situația?

Se știe, că valoarea banilor puși în circulație de Banca Națională a României este garantată prin stocurile de aur și devize străine pe care le are numitul institut de emisiune.

Actualul disponibil de acoperire a monedei noastre este evaluat la 11 miliarde 500 milioane lei, aur prețuit, conform legii de stabilizare (1929), la 111.111 lei kilogramul. Prețul aurului însă dela stabilizarea leului a crescut, atât pe piața internă cât și pe piața internațională. De aceea Banca Națională — cu autorizația Statului — a început să plătească pentru aurul cumpărat 38%, drept primă de încurajare, peste prețul de stabilizare de lei

111.111. Așa că depozitul de aur al B. N. R. în realitate valorează mai mult decât a fost evaluat oficial și trecut în registre.

Acum s'a făcut recalcularea stocului de aur la prețul de 153333 lei kilogramul, cu toate că prețul aurului oscilează în jurul cifrei de 200.000 lei kilogramul. Preț rezalțat din 111.111, plus prima de 38%.

Prin această nouă prețuire a stocului de aur al B. N. banii din circulație n'au pierdut nimic din valoare, dimpotrivă procentul de acoperire trece dela 35%, cât era mai înainte, la 45%. De unde rezultă, că moneda noastră s'a consolidat, lucru evidențiat de d. Mircea Cancicov, ministrul de finanțe, în declarațiile date presei: „moneta noastră s'a întărit prin urcarea stocului nostru de acoperire, ceea ce va majora simțitor procentul de acoperire aur...”; operațiune ce „nu constituie, sub nici o formă, o devalorizare legală sau de fapt a leului, întrucât nu aduce nici o atingere și nici o modificare situației actuale a cursului devizelor și monetei naționale fericit adaptată la nevoile comerțului interior și exterior pe care dimpotrivă, o consolidează și o întărește”.

Reevaluarea stocului de aur dela Banca Națională — la adevărata sa valoare — credem că va marca o dezvoltare a vieții economice, bazându-se, bineînțeles, factorii conducători pe o bună și temeinică politică financiară. — Urmează ca realitatea să confirme.

Încă o mișcare spirituală

Lumea recurge azi la ultimele rezerve de energie.

Unii se înarmează cu tot ceea ce le poate pune la dispoziție iscodirea minții și tehnica modernă, ca să ruineze munca veacurilor trecute. În numele „libertății”, ei năvălesc cu sălbătăcie la asalt, când se simt tari, iar când se văd strimțorați țipă cu desnadejde că sunt în „legitimă apărare” ei, „pionierii civilizației”, în fața „tiraniei” cutropitoare, care a stăpânit până acuma.

Alții, al noștri, recurg prea des la ultimele energii spirituale, pe care, dacă nu le-au uitat totdeauna, nu odată le-au socotit drept „rezerve”, în timp ce ele erau izvoare dătătoare de viață. — Cum n'am avut noi obștinuța de-a ne adăpa din ele neîncetat! Abia în ultimul moment ne-am dat seama, că ceea ce propovăduiește Biserica de 2000 ani nu e teorie, ci forță creatoare de valori indestructibile.

Primii cari în epoca modernă au reintrat în brazda roditoare ce străbate veacurile creștine sunt, firește, preoții. La alte neamuri aceasta s'a făcut mai demult și, poate, mai temeinic. La noi se face astăzi, poate cu prea multă timiditate și cu prea puțină orientare experimentală, dar în orice caz, foarte promițător.

Ierarhia bisericească a dat semnalul, și sute de preoți merg, an de an, la primenii spirituale, pe care le fac așa cum înțeleg că e mai bine. — Dar chemarea la interiorizare a fost mult mai actuală decât să se oprească aici: în curând, cei ce credeau că pot sta, s'au îngrijit să nu cadă, și atunci am asistat la prima unire preoțească stabilă, cu misiune apostolică: Asociația Sf. Nichita al Remesaneli.

Azi asistăm la altă solidarizare de fapte preoțești: Câțiva preoți înțocși din tractul protopopesc de Alba-Iulia s'au întrunit în prezinta sinodului de toamnă și, după o zi de reculegere spirituală, au pus bază unei Asociații preoțești, cu scopul de-a ajuta la întărirea spirituală, spre binele sufletelor ce le sunt încredințate.

Într'o cordialitate cu totul supranaturală, cei șase preoți au aflat de bine să se pună sub patronajul verhovniciei Apostolilor, Petru, să-și înolască angajamentele sacerdotale dând naștere noului organism izvoritor de acțiune hristoforă și, dacă am putea spune fără aparența căutării de cuvinte, acțiune hristodoră: de Hristos dăruită și de Hristos dăruitoare.

Asociația preoțească arhidiecezană „Sf. Apostol Petru” are în vedere mai întâi slujirea personală a preotului-membru, aceasta

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Ce să cetim ?

de prof. Leonte Opris

E de admirat râvna preoților noștri pentru carte. Tot respectul pentru cei ce tind să se mențină la nivelul cultural. Și mai ales moral. Cu deosebire după război, când orice pată, cât de mică, pe viața unui preot, dă anză la scandal enorm în lumea laică. Fiind adevărat, totodată, și aceea că zelul preoțesc se câștigă și păstrează prin rugăciune și studiu, cum atât de potrivit afirmă păr. Victor Horvath.

Însă studiul, de care avem lipsă în pastorație, nu trebuie să-l căutăm numai decât în nu știu ce opuri savante, compuse de genile cele mai alese ale bisericii. Acestea de comun croesc numai liniamentele generale, ce trebuie observate în cutare epocă băntuită de curenți nouă, poate că necunoscute, și țesute pe fundul cari au mai tulburat liniștea bisericii. În amănunte se prea poate nici să nu se plardă, pentru că n'au nici timp, și nici să nu pot face lucrul acesta, ocupându-se cu chestiunile universale ale bisericii de pretutindenea.

Mulți dintre acești savanți, apoi, nici n'au trăit la sate. Și deci n'au de unde cunoaște sufletul credincioșilor încredințați păstoririi noastre. Și-apoi știm, că chiar și la același popor, în aceeași regiune, se deosebește felul

de judecată al păstoriiilor, după cum le este ocupațiunea, apropierea de oraș, nivelul cultural, viața preoților și a celorlalți cărturari antecesori. Toate acestea împrejurări trebuiesc ținute în seamă de preotul, care vrea să aibă tact și prudență pastorală.

În scopul acesta e necesar mai întâi să aprofundăm lucrurile învățate în seminar, chiar și numai cu ajutorul manualelor folosite în cei 4 ani de teologie, când ne străduiam să luăm note cât mai mari. Deși poate că ne ocupăm mai puțin de faptul că tot ce învățăm trebuie învățat pentru misiunea, ce-o avem de împlinit în cariera preoțească.

Când anumite chestiuni nu le putem rezolva cu ajutorul cărților cetite și recitate, ca: Dogma păr. Suci, Epistole către un preot tinăr, de Melcher, Tragedia Calvarului, de Bolo, Psaltirea, Pregătirea la moarte de Sf. Alfonso de Liguori ș. a., ne putem adresa fraților preoți cu experiență mai bogată. Asta nu cu scopul de-a ne așeza trecătoarele noastre rezultate, ci călăuziți de curatul gând de-a fi cât mai folositori credincioșilor noștri.

Pentru partea teoretică a pastorației ne avem și noi ideologii noștri, al căror șir, pe lângă profesorii de teologie, se înmulțește în cele mănăstiri ale diferitelor ordine călugărești, cari cu scrisul prin reviste, sau cu graiul viu, cu prilejul misiunilor, sau exercițiilor spirituale, contribuie mult la fixarea, lămurirea și statornicirea cunoștințelor, ce trebuie să-l conducă pe un preot, ca să poată da hrana cea bună oștelor sale. E bine însă ca mijloacele,

ce le avem la îndemână, să le întrebuițăm cu toată acuratețea, căci altfel nu simțim nici un efect în viața pastorală.

Așz, spre ex., exercițiile spirituale, pe lângă predici și meditații, au la bază silențiu sacru în tot decursul celor 3 zile. Câți dintre participanți au observat cu strictețe acest silențiu? Modul, cum se ține în timpul din urmă silențiu, mai curând își aduce aminte de cutare convenire colegială, decât de exerciții spirituale, la cari pondul principal zace în aceea: să stai de vorbă cu tine însuși în acele zile de reculegere sufletescă.

Activitatea unui preot e suficient alimentată de scrisul zrelor, revistelor și cărților religioase ce apar la noi, cari dacă preotul singuratic nu și-le poate câștiga toate deodată, din cauza sărăciei, se poate întovărăși cu alt preot. În cazul cel mai rău, le poate împrumuta dela alții, cari de bună seamă cu plăcere le stau la dispoziție. Se cere numai un lucru: să nu critici înainte de ce-al încercat cu toată seriozitatea realizarea celor cuprinse în cutare carte sau revistă.

Dacă mai adăugăm vieții pastorale, pe lângă lucrările necesare traiului, o activitate bineorganizată în ajutorarea morală și chiar materială a deaproapelui, făcută, pe teren, o să vedem că preotul abia are timp să rumege scrisul, ce se face astăzi în diferitele edituri sănătoase și cu intențiile cele mai curate, de cari, har Domnului, nu ne lipsesc... Încât privește, apoi, traducerile făcute după autori străini nu înseamnă, că toate ni-se po-

fiind nu numai singura cale a chemării oricărui creștin și principalul scop imediat, ci și singura bază a activității sacerdotale bineînțelese, și specifică perfecțiune a vieții preoțești.

Spiritul în care are de gând să se plămădească Asociația noastră, îl formează grija zeloasă și delicată de-a crește neîncetat în valorificarea personală a darului sfințitor, această forță extraordinară, care luminează și îndeamnă „fortiter et suaviter” pe cel ce o are, ca sub această acțiune a ei, fericitul posesor să le contempeleze și ordoneze toate în Hristos.

Astfel se va preciza raportul preotului cu organismul al cărui membru viu, conștiința și activitatea trebuie să fie: 1) cu Biserica; 2) raportul cu Frații din via Domnului; 3) raportul cu credincioșii ce îi sunt încredințați.

Despre acestea însă altădată, urmând ca apoi să se publice și proiectul de statute formulat în prima ședință, și care pe cât știu, se redactează acum.

Pr. Liviu Chinezu

Mediașul unit în sărbătoare. De praznicul SS. Arhangheli din acest an la Mediaș au avut loc două evenimente religioase sărbătorești: s'a făcut *binecuvântarea bisericilor parohiale*, — cîntoria vlădicului Ion Bob — radical reparată și zugrăvită, și s'a ținut *Congresul Uniunii Marlane a Femellor Române Unite din Arhidieceză*.

Dela Blaj, pentru aceste serbări, au mers: pâr. Gh. Dănilă, canonic; pâr. Augustin Folea, dir. cancelariei mitropolitane și fost protopop al Mediașului, și pâr. Dumitru Neda, redactorul nostru, însoțiți de clericul absolvenți I. M. Hănu și N. Pepene, cari au făcut pe diaconii. Ați oaspeți din cler: pâr. Simonetti din Rășinar și pâr. V. Stoian din Moșna, cari, împreună cu cei de mai sus și cu pâr. I. Rinea, protopopul focal, au slujit sf. liturghie, predicând pâr. Gh. Dănilă, și dând răspunsurile corale bine dirijate cor al „Astrei” din loc, condus de d. învățător Mărginean. Înainte de începerea s.

trivesc spiritului nostru românesc și răsăritean. Altu e mediul și practica apuseană, alta e mentalitatea noastră pe urma atâtor influențe dela nord, sud și răsărit, de diferită natură.

Nu mă ocup de necesitatea unui cotidian al nostru. S'a discutat și se mai discută încă de unii și de alții, deși bărbați competenți și-au spus cuvântul. Dacă totuși n'a luat încă ființă cotidianul nostru, asta e poate, din pricină, că ne lipsesc oamenii cari tocmai trebuiesc.

Un lucru țin să mai adaug și anume: că orice scris trebuie aprofundat bine, căci altfel ne alegem cu un galimatias în capul nostru. Un exemplu: Un preot de oraș voind să mângăie pe un greu bolnav, începe cam astfel: Toți murim, căci celulele din cari suntem compuși nu mai funcționează dela un timp... Scad pe'ncetul, până se pierd... Acum simt și eu ce înseamnă viața, ș. a. m. d. Pe semne a cettit amicul nostru teoria celulelor, sau a auzit o dela cineva, și hai s'o desvoalte înainte unu greu bolnav. Mai bine-ar fi arătat deșărtăciunea lumii acesteia din manualul de școală. Inșă, del, ce să-i faci omului, când vrea s'arete, că-i la curent cu ce se scrie și se discută?!!

În schimb, ce bine e să urmărești scrisul ușor, sincer, convingător al bărbaților noștri, cari atât pe teren religios, cât și pe cel literar, tind să păstreze și îndrumeze poporul nostru pe cărările ce duc la virtute, curaj în viață și preocupări superioare, singure vrednice de un om cult, și care se stimează.

liturghii s'a făcut binecuvântarea bisericeii, iar la sfârșitul sfintei liturghii s'a făcut binecuvântarea frumosului steag al Reuniunii Femellor Române Unite din Mediaș — o danie a dnei *Evelina Dr. Moldovan*. În legătură cu acest act a rostit o cuvântare ocazională pâr. Aug. Folea dela Blaj.

Congresul Uniunii Marlane a Femellor Române Unite din Arhidieceză s'a ținut după masă, la Primărie. Sala mare, dar totuși n'a putut cuprinde toată lumea participantă. După un dulos cuvânt de deschidere al dnei *E. Hopârteanu* prezidenta Uniunii, a conferențiat pâr. *Dumitru Neda*, urmând apoi salutul delegatelor, prezente în număr impunător. (Sunt reprezentate, de ex., Reuniunile din Alud, Brașov, Dăbârb, Făgăraș, Sibiu, Târgu-Murăș, Turda, Varviz, și altele). Rapoarte ceteresc: d. Sucu și d. Stanciu, profesori în Blaj. Pe anul viitor se hotărăște să se țină congresul general la Sibiu.

Seara, la hotel „Strugure” *serată artistică literară*. Cântă corul Academiei Teologice din Blaj, sub conducerea pâr. *Cherebeșu*. Declamă clericul Ignat și Jidav. — Comitetul parohial și Reuniunea Femellor Române Unite din Mediaș au de ce să fie mângâiați: au făcut, cu laudă bine meritată, dovada unei munci chibzuite și rodnice. La tot mai mult!

Valoarea copilului

O săptămână din anul acesta — zilele dela 14 până la 21 Noembrie curent — va fi dedicată copilului. În special ziua de 21 Noembrie c., e *ziua copilului*, care va fi sărbătorită în chip înălțător, cu vorbiri, cuminecări și premierea familiilor bogate în odrasle. În acest scop Comitetul Central al Agrului a și luat măsurile de cuviință, invitând Reuniunile Marlane a Femellor Române Unite să facă și de astădată dovada că știu opune familiei păgânzate familia creștină, caritatea evanghelică altruismului interesat, viața într-o Hristos desfrâului legalizat. Precizez: Agrul a pus în mână acestor Reuniuni problema directivării morale a societății prin educația creștină a copilului semănând, prin inaugurarea zilei copilului, un gând nou și senin în viața zilelor de azi.

O zi a copilului nevinovat — iată salvarea îmbătrâniților fără de vreme! O zi a copilului era suprema șuguire ce se mai putea aduce unei omeniri a cărei conștiințe pare că se întunecă mereu.

O zi a copilului, iată o manifestațiune care tinde să sublinieze importanța și valoarea copilului în viața bisericeii, a familiei și a neamului.

Serbarea acestor zile n'a luat ființă din profunde necesități economice, nici nu se face din ambiții politice de Stat, ea nu se aseamănă cu ziua fructelor, pentru că numai copilul e delictul lui Dumnezeu, — Paradis al Aceluia ce ne cerșește iubirea, cum spune Don Bosco. — Ea nu se compară cu ziua pomilor, pentru că copilul este mlađița cea nobilă, cu rădăcinile înflorite în Dumnezeire. — Săptămâna cărții se pleacă în fața acestei zile, pentru că în sufletul nevinovat al copilului se găsește înțelegerea filozofilor și simplitatea martirilor: „De nu veți fi ca pruncii, nu veți intra întru împărăția cerurilor”.

Ziua copilului nu este nici o zi a satisfacțiilor materne, când mame ambițioase, cu copii frumoși gătiți, așteaptă laude, biete laude omenești, — vorbe frumoase în pustie — nu, iubite mame, ziua copilului nici nu poate fi considerată o serbare, — ci ziua copilului este o *sărbătoare*. — Sărbătoare, pentru că copilul este intruparea celei mai mari virtuți ce sus-

ține pământul, a nădejdi. Și orice sărbătoare nu-l atâr o pomenire, cât o premenire, o haltă pe un punct fix, ce ne dă avânt spre viitor, cu inima așezată în nădejdi. O sărbătoare, pentru că copilul este entuziasmul de necuprins al vieții creatoare, marea vrednicie de a fi om, chip și asemănare lui Dumnezeu.

Sărbătoare de totdeauna, dar sărbătoare mai mult ca oricând de acum înainte, căci bine știm cum se încercase păcătosul și păgânul atentat, legalizarea celei mai neauzite lobăgii — aceea de a nu lăsa să ridice el micuții fruntea lor neprihănită la viață. — Să afirmăm deci prin această sărbătoare valoarea Copilului!

Unde din anumite împrejurări locale nu se poate serba în 21 Noembrie, se poate amâna serbarea cu o săptămână.

Prof. Emilia Hopârteanu

Danii marțimoase. Dacă Dăminea trecută în Partoșul Albei Ialii s'a putut ajunge la bucuria despre care scriam în nr. trecut al ziarului, aceasta este a se mulțumi și marțimosității atâtor, cari au știut contribui efectiv la împodobirea bisericeii noastre de acolo. Unii dintre binefăcătorii au dat podoabe de preț, alții au dat bani. Și așa s'a ajuns la ceea ce avem astăzi în acel lăcaș de închinare.

Precizăm: un rând de ornate și vase sacre, în preț de 2500 Lei, a dăruit d. Ion Gocla; 2 icoane, în preț de 2500 Lei, familia Marcu; 4 prapori, în preț de 4000 Lei, dd. I. Munteanu, I. Gocla, N. Dușa, D. Ionescu, I. Todoruș și L. Opris; 3 perdele de lână în preț de 1300 Lei, dna Maria Anghel; diferite lucrări, în valoare de 4000 Lei, dna O. Ionescu și dd. V. Oancea, Gh. Mărginean și A. Drâmbariu; albitori, în preț de 400 Lei, d. O. Bulacu; 1 evanghelle, în preț de 300 Lei, d. I. Munteanu și soția; un stilhar, în preț de 1200 Lei, dna Felicia Opris; o cruce de lemn, în preț de 100 Lei, d. Iosif Pop. — Bani au dat: pr. Leonte Opris: 2000 Lei; d. Petru Roșca: 500 Lei; Biserica unită din Lipoveni: 500 Lei; Biserica unită din Maleri: 500 Lei; d. I. Babeș: 200 Lei; d. Gligorescu: 200 Lei și d. Dr. I. Ciobanu: 50 Lei.

Totalul danilor trece așadar, ca valoare, peste douăzeci de mii de Lei. — Cel de Sus răsplătească însuși și înmilit tuturor binefăcătorilor!

Știri mărunte

CONGRESUL AGRULUI AMANAT. Conducerea Agrului ne roagă să anunțăm, că *Congresul general, plănuț să se țină la Tg. Mureș în 21-22 Noembrie c. a fost amânat pentru o dată care se va comunica ulterior.*

Preasfințitul nostru arhiepiscop în Capitală. Azi înainte de amiază, pâr. Mitropolit ALEXANDRU a plecat la București, unde se va întâlni cu ceilalți ierarhi ai bisericeii noastre. Duminică, în 15 Noembrie c., vor lua parte la deschiderea Parlamentului, iar Luni, în 16 Noembrie c., se vor întruni cu toții în conferință episcopescă, având să dezbătă mai multe probleme de înalt ordin bisericesc și de arzătoare actualitate.

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. Dr. Gavril Pop, catihetol Liceului de fete, profesor la catedra de dogmatică a Academiei Teologice; pâr. Dr. Ioan Sucu, prof. de religie, a fost numit rector al Internatului Vancean. — Felicitările noastre!

— Acelaș a numit de administratori parohiali pe următorii: părintele Octavian Rusu din Ceanul Mare II, la Gheja; părintele Aurel Budac Măsariu din Șoimuș la Bord; pâr. Ioan Laslo din Visag (eparhia Lugojului) la Alba Iulia-Partoș; pâr. Ion Șopterean din Ibănești, la

Șerbeni; pâr. Romul Bondor din Juriul de Câmpie, Ia Vaida-Cămăraș; nouhirotoniții: pâr. Ioan Penția la Toarcia, iar pâr. Teodor Fetri la Șoimus.

Noul vicar general dela Lugoj. În cea dintâi ședință consistorială, ținută de Preasf. Ioan al Lugojului, a fost numit vicar general pâr. Dr. Ioan Marianescu, canonic episcopesc. Noul demnitar eclesiastic e cunoscut ca o persoană pe cât de cumpănită, pe atât de devotată cauzelor ce-i sunt încredințate. — Felicitările noastre!

Pas hotărâtor. La universitatea din București, la deschiderea cursurilor din acest an, s'a slujit, în sobor de preoți, o sfântă sfeștașie. Cu acel prilej au rostit discursuri: Sanctitatea Sa Patriarhul Miron, dd. Dragomir Hurmuzescu, dr. Angelescu, ministrul instrucțiunii, I. Antoniu, președ. centrului studențesc din Capitală și d. Nicolae Iorga; cu toții reliefând însemnătatea credinței în viața individuală, socială și culturală. Asistența — o mulțime de somități ai cărții și acțiunii, precum și cei peste 1000 studenți ce și-au putut face loc în aula cea mare a universității — a rămas profund impresionată de cele văzute și auzite. Fie ca această revenire la vechea tradiție creștinească să fie mijitul de zori prevestitor de zile cu soare!

Exerciții spirituale în Vatican. »Osservatore Romano« anunță că în zilele de 22—29 Noemvrie se vor ține, în Palatul Vaticanului, obișnuitele deprinderi sufletești de Crăciun, la care ia parte Sfântul Părinte. În tot acest timp rămân suspendate toate audiențele.

Încă o biserică sfințită. Urmând sfatului arhieresc de acum zece ani, credincioșii noștri din Eapa (Someș) și-au ridicat din daniile lor și din însemnatul ajutor bănesc al pâr. Aurel Biltiu, o biserică de toată frumusețea. Noul locaș de închinare a fost consacrat de Preasf. IULIU al Clujului într-o atmosferă de impresionantă însuflețire. În cadrele s. liturghii înaltul ierarh a hirotonit doi clerici (S. Tarța și C. Oltean), a rostit o mișcătoare cuvântare și a cuminecat peste 300 credincioși. După banchetul dela casa pâr. V. Mocanu, unde s'au ținut mai multe toasturi, arhierul clujan, însoțit de pâr. canonic Vaida și preoții-profesori Leményi și S. Popa, s'a îndreptat spre reședință, petrecut fiind de dragostea înfregei turme binecredincioase de acolo.

Locale. Sâmbăta viitoare, de praznicul Intrării în biserică, va predica în catedrală pâr. Dr. Coriolan Pop-Lupu, prof. de teologie, iar Dumineca ce-i urmează, a săpt. IX după In. sf. Cruci, pâr. Dr. Nicolae Lupu, prof. de teologie. — Dumineca trecută, în cadrele s. liturghii arhieresci, patru membre ale Congregației de Surori de aici au depus juruințele vremelnice în capela »Institutului Recunoștinței«, în mâinile I. P. S. Alexandru Nicolescu, mitropolitul nostru. Acestui act sfânt i-au premers exerciții spirituale de 8 zile, ținute cu Surorile de P. Iosif Celante, franciscan unit dela Oradea.

— Săptămâna aceasta, de Luni până azi, s'au ținut exerciții spirituale cu levitii seminarului nostru teologic. Preot exercitante a fost pâr. Dr. Avram Cosma, prof. de teologie în Cluj.

Apostolat social săvârșit de medici. Multe școli parohiale catolice din Statele-Unite n'au medici numiți de stat, cari să cureze gratuit. elevii. Ca să facă față acestui neajuns, în mai multe eparhii nordamericane s'au format asociații medicale, angajându-se să grijească fără plată elevii — foarte mulți din familii sărace — cari umblă la școli parohiale și au lipsă de ajutor medical. În felul acesta, în arhidieceza de Boston, vreme de 15 ani, au fost îngrijiți gratuit 160.000 copii. Bă fiind vorba de părinți săraci, cari nu-și pot tri-

mite pe cheltuiala lor copiii la Institutul dentistic, asociația medicilor dentiști a cumpărat un autobus strășnic, care stă la dispoziția copiilor suferinzi cumva de dinți. Din 1934 s'a început să se poarte seamă și de băeții cu auzul slab. Pe lângă tratamentele medicale necesare, asociația adună săptămânal acești mici pacienți la oră de catehism, ca să vină astfel într'ajutor și sufletelor, nu numai trupurilor.

Luminiță în noapte. În comuna Sânpaul din Secuime aproape toți credincioșii noștri trecuseră la unitari. Ceeace a însemnat secuizarea lor. În ultimii doi ani însă o bună parte a revenit la vechea matcă română unită. Pe seama acestora în 5 Aprilie c. s'a deschis o capelă, binecuvântată de pâr. Gh. Ivan, asistat de preoții I. Ploscaru și P. Suci. Dar fiind cam departe de centru, d. notar A. Borcoman a primit să fie mutată într'o sală dela notariat, aranjându-o frumos pe spesele domniei sale. Noua capelă a fost și ea binecuvântată la 8 Noemvrie c., în ființa de față a inimosului primpretor d. Dr. M. Cionca și a multor credincioși.

Roduri binevenite. Preoțimea latină are privilegiul de a putea sluji de ziua morților (2 Noemvrie) câte trei sf. liturghii. Cu o condiție: una din acele trei jertfe liturgice să fie oferită »ad intentionem Summi Pontificis«. Pentru anul în curs Sf. Părinte a dispus ca liturgia din chestie să fie aplicată sufletelor celor căzuți în războiul civil ce bântuie încă în Spania. De notat că înainte de ce Benedict XV ar fi extins la Biserica întreagă favorul celor trei sf. liturghii de ziua morților, el exista în regatul Aragoniei, de unde și-a făcut intrare în Spania și Portugalia. Și astăzi tocmai fiii Spaniei se bucură în chip special de acel favor sufletesc!

Pentru a preveni primejdia. Cei din »Acțiunea Catolică Franceză« dela Paris au aranjat, în 26 Octomvrie c., în cadrele »Zilei Familiei« un puternic meeting în vasta sală Wagram. Tema preocupărilor: influința disolvantă a bolșevismului asupra familiei. Tot atunci a avut loc la Muzeul Social din Orașul Luminei, cel de al 53-lea Congres al Jurisconșulților Catolici, care a durat încă trei zile. În întrunirile ținute în acest răstimp au fost examinate problemele ce le stârnește comunismul în legătură cu căsătoria, natalitatea, educația și consecințele ei sociale.

Știre medicală. Med. Univ. Dr. CAMILA GRÜN-TRENCINER, medic în Blaj, Str. Timoteiu Cipariu No 23 (în casa prăvăliei »Ajutorul«, O. Dragea) specialistă în stomatologie, s'a reîntors din călătoria de studii din străinătate și a început din nou consultațiile, pentru boli interne, femei și copii, cât și pentru boli de dinți și de gură. (485) 4-4

Telefonul »Unirii«

L. Sfârnaș. Spre nenorocirea noastră, suntem atâr de rămăși de lume, încât nu cifim nici »Noua Gazetă de Vest«. Nu cunoaștem, deci, activitatea gazetărească a cucernicului Leucuța din Sălard. Ni-se spune însă, că S'a burzuluiit ca un curcan și s'a cătrănit pe Precuviosul. Sălard, cari îndrăznesc să-și facă biserica proprie. Auzi Domnului, e goală cât îi lumea și pământul. Uniții n'au decât să meargă acolo, că doar ortodocșii nu se prea grăbesc. Iar dacă n'ar face așa, atunci să vină peste ei toate blestemele: să li-se ia pământul dela biserică și să nu se mai trezească din somnul maghiarizării și i-a cuprins; etc. — În această a sa cătrăneală, Precucernicul uită multe lucruri. Uită că tocmai acolo, în jurul Sfinției Sale, sunt destule sate ortodoxe (Seleuș, Episcopia, Biharla etc) foarte înzestrate cu pământ, fără să aibă decât câte un mănunchiu de suflete credincioase. Uită, că credincioșii ortodocși din Sălard sunt tot așa de maghiarizați ca și cei uniți. Uită că preotul unit lucrează din rășputeri la trezirea lor națională, ține cateheză cu copiii regulat ș. a. cum nu e cazul la pâr. L. — Dar așa-i omul la mânia și la invidie. Păcat. Că de, ca Român, trebuie să se bucure de fiecare turn de biserică, de fiecare clopot românesc ce începe să sune deșteptarea în acele părți. Dar, cu Dumnezeu înainte! Să se ridice turnul, chiar și dacă se su-pără pâr. L!

M. Turda. Am citit dările de seamă ale gazetelor despre congresul asoc. »Andrei Șaguna« a clerului ortodox din Ardeal, care s'a ținut în orașul Dr. N'am găsit să se fi spus nimic jignitor la adresa noastră. »Universul« reține, ce-i drept, din cuvântarea pâr. Ciuhandu, un apel al Sfinției Sale către noi, care seamănă cu o admonestare: să găsim »drumul de dragoste sufletească spre țara veche«. Era, firește, de prisos. Fiindcă, pe cât știm, dela școalele Blajului, nu dela Arad, au trecut pe vremuri munții sămănătorii crezului românesc din principate. Și sufletul a rămas, la noi, tot cel vechiu. Mai afirmă Sf. Sa, că noi acum »lucram alături de Roma papală, care sprijinește revizionismul maghiar«. Asta, de sigur, din pură ignoranță. Dacă și-ar lua osteneala să se informeze nițel, n'ar grăi așa. — Incolo însă, bună pace. Am cam înțeles însă, destul de târziu, că nu toate au fost atât de netede, cum scriu gazetetele. Ci că s'a vorbit despre noi mai mult, și nu cu dreptate. Dar noi nu putem crede așa ceva Mai întâi, fiindcă tocmai în sânul acelei adunări și în chip deosebit cu considerare la reprezentanții celorlalte culte, prezenți în adunare, I. P. S. Sa Mitropolitul N. Balan a repetat cu multă căldură apelul de pace, de bunăînțelegere și de frățescă împreună lucrare, pe care îl făcuse la Blaj. Nu se poate ca tot atânci, în același congres, să fim »jigniți și insultați«. Al doilea motiv: noi avem la Turda atâția frunțași din cei mai buni. E cu neputință ca ei să nu ne fi informat numai decât, dacă s'ar fi petrecut lucruri cari trebuiau semnalate! — Salutări!

A. București. Nu este o scăpare din vedere. Am văzut de mult ciudățeniile publicate de d. Nichifor Crainic, în »Sfârșă Piatră« despre catolicism și despre »uniția« noastră. Am crezut însă că nu suntem dator cu nici un răspuns. A dovedi în fiecare anotimp odată că ziua-i ziua și noaptea noaptea; că noi suntem români; că pe nimenea catolicismul nu-l desnaționalizează; că statul papal, numit Citta del Vaticano, e cu totul altceva decât Biserica lui Hristos pe care o cărmuiește urmașul lui Petru și că, în consecință, nici catolicul nu este cetățean alor două state suprapuse decât exact ca ortodoxul care pe lângă cetățenia română vrea neapărat să facă parte și din împărăția lui Hristos; că »Astra« n'a fost întemeiată de un om, ci sunt printre cei cari i-au dat viață o seamă de uniți de mare greutate etc. — este perfect inutil. Ne-ar trebui și o publicație specială pentru așa ceva; pentru care n'avem deocamdată decât numele: »Pierde-vreme« sau »Bate apa'n piua!« — Nu suntem dispuși să procedăm așa, fiindcă e vorba de d. N. Crainic, care nu scrie aceste prăpăștii din ignoranță. Dsa ne cunoaște foarte bine și pe noi, și pe Italiani și pe Francezi și alte nații catolice. Le-a văzut cu ochii. Și a mai și citit câte ceva. Dacă totuși scrie, așa cum scrie, își va fi având, de sigur, motivele sale. Trebuie neapărat să justifice războiul confesional din Ardeal și să arate că I. P. S. Sa mitropolitul Sibiului este o reincarnare a lui Șaguna. De aceea, nu luminăm pe ceice își închid ochii ca să nu vadă!

Lozurile cele mai norocoase sunt »AURORA«. Birou de desfacere: Banca Generală de Credit Exp. Blaj.

NU UITAȚI

LOZUL

pentru

15 Noemvrie 1936

Noul plan:

OFERA

77.917 câștiguri în valoare de Lei 289.132.196

(511) 1-1

LOTERIA DE STAT

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj